

גליון 508
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דודו למשפחה קיימין על האישור לפרסום במוסד

סיפורי חז"ל

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך (כ"ח ב')

באחד הימים ישב דריוש המלך באפס מעשה, וכיוון שכך ציווה להביא אליו את בגדי הקודש אשר נלקחו מבית המקדש, ויבקשום עבדיו ולא נמצאו, אמרו לו, מלכנו מקום הבגדים נעלם מעמנו. פקד עליהם המלך להביא את דניאל לפניו, בבואו אמר לו, הלא ידעת דניאל טמונים בגדי, ענהו דניאל לא ידעתי, אמר לו דריוש אני אמרתי להיטיב עמך ואתה מסרב לגלות את אוני, דע לך כי אם לא תענה על שאלתי אעשה בך שפטים, ודניאל בשלו, לא ידעתי. ציווה המלך לחבשו בבית האסורים ולכבול את רגליו בכבלי ברזל. כראות דניאל כי כלתה אליו הרעה, התפלל אל הקב"ה שיצילו מן הצרה המאיימת עליו. שמע ה' לתפילתו ושלח את מלאכו לעזור את עיני דריוש, גער בו המלאך למה הרעות לדניאל ותיתנהו בבית האסורים, והיה אם יתפלל דניאל אלי, והשיבותי לך את מאור עיניך. הבין דריוש כי הרע לעשות עם דניאל, מיד ציווה על עבדיו להרזיך את דניאל מבור כלאו ולהביאו לפניו, אמר לו, דניאל לכה עמי ונלכה אל מקום המקדש והתפללת שם בעדי לאלקים כי ישיב לי את מאור עיני. ויחן המלך אלף פרשים ואת דניאל, ונסע אל מקום המקדש ושם התפלל דניאל עליו, ויאמר לו מלאך ה', שמעתי תפילתך, לך והעמד את דריוש על יד נהר מים ורחץ את עיניו במים ויתרפא, ויעש כן, והנה שבה אליו ראייתו כבתחילה. הודה דריוש לה' בכל לבו ויאמר, אין כאלוקי ישראל עושה פלא ומיטיב עם ברואיו, כאות תודה נתן לכהנים ללויים ולעניים ולעניים תרומות ומעשרות, ולדניאל הרבה לתת מתנות והעשירו עושר רב. פנו המלך ודניאל בדרכם אל שושר העיר, והאנשים אשר ראו את המלך פיקח ככל האדם, השתאו על הפלא הגדול אשר נעשה לו, והיללו את הקב"ה הכל יכול, ורבים התיהדו וקיבלו עליהם עול מלכות שמים.

(מעשה דניאל)

פרשת השבוע

העשיל מאפטא זיע"א לעיר אחת שהיו גרים שם שניים ממקורביו. היהודי האחד היה מדקדק במצוות, אבל היה בעל גאווה גדול והחזיק מעצמו, ואילו היהודי השני, היה פשוט הליכות, אך אינו מדקדק בקלה כבחמורה, שניהם ביקשוהו שהתאכסן אצלם. אבל הצדיק בחר להתאכסן אצל השני ואמר: על בעל גאווה אמר ה' אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת (מסכת סוטה דף ה ב) ואילו על זה שאינו מקיים המצוות אמר הכתוב, "השוכן אתם בתוך טומאתם" (ויקרא טו טז) ואם הקב"ה שוכן בתוכנו בכל עניין, אני על אחת כמה וכמה.

ויעשהו עגל (ל"ב - ד')

מספרים: כשנפטר הרה"ק רבי שמואל מוהליבר זיע"א, הוצע למנות תחתיו כרבה של ביאליסטוק את הרה"ק רבי מאיר שמחה הכהן בעל "אור שמח" זיע"א, שהיה יליד ביאליסטוק. אולם כמה מראשי הקהל התנגדו בטענה שאין למנות לרב את יליד עירם. שמע על כך ר' מאיר שמחה ואמר: קשה, מדוע כשבושש משה רבנו לבוא, דרשו ישראל מאהרן הכהן שיעשה להם דוקא עגל. מדוע לא מינו את אהרן הכהן במקום אחיו? אלא כנראה שסברו, שמוטב להביא עגל מבחוץ מאשר למנות את אהרן שהוא בן עירם.

ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד (כ"ח ד')

אומר רש"י: "ואפוד" - לא שמעתי ולא מצאתי בברייתא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש כמין סינר שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים.

שואל הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטנין זיע"א: מה פירושו של "ולבי אומר לי" ולמה דוקא דימוי זה "שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים" כיוצא בזה גם ברש"י להלן (פסוק ו) "כמין סינר של נשים רוכבות סוסים". ומתרץ, לפי מה שמספרים על רש"י הקדוש, שיצא פעם אחת מבית המדרש, ופגע באשת שר שבאה מולו רכובה על סוס, היה הדבר קשה בעיני רש"י, כיצד יתכן הדבר שעניו הקדושות והזהירות תיתקלנה בדברי פריצות כזאת? אחר כך כאשר יגע ועמל רש"י לתאר את תבנית האפוד, ולא שמע ולא מצא בברייתא פירוש תבניתו, אותה שעה עלתה מחשבה בלבו ואמר, לבי אומר לי שלא לחנם הביאני הקדוש ברוך הוא לידי נסיון ההסתכלות בנשים הרוכבות, אלא כדי ללמדני מהות האפוד ולהעמידני על תבניתה.

ושכנתי בתוך בני ישראל (כ"ח - מ"ה)

פעם אחת נודמן הרה"ק רבי יהושע

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:00 ת"א: 6:02 ר"ת: 6:37

פרשת תצוה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:46 ת"א: 5:01

למען ידעו הדורות הבאים כמה חמור הוא

צערן של יהודי

הרוקח המדומה

סיפור זה התרחש בירושלים של מעלה לפני מאה שנה ויותר, מאירקה שטיינר הרוקח היה יהודי מוכר בירושלים, רבות מן הישישות בירושלים היו מזכירות את שמו בסילודין, כאשר אינן שוכחות להצמיד לו את התואר 'פרופ' מדיציני'. ולא היה כל פלא בכך, בגלל המחסור ברופאים ובעטיין של המחלות שהשתוללו בירושלים של הימים ההם, שנות תר"ס תר"צ ניתן היה לקנות בקלות תואר זה על ידי האבקות והמשחות שהעניק מאיריקה למשפחות וילדיהן ביד רחבה תמורת פרוטות שחוקות.

מי היה מאירקה וזה? למעשה לא היה לו כל שיג ושיח בהרכבת תרופות וקל וחומר ברפואה, אלא מאי, מוצאו היה מקיוב שברוסיה, ועל פי חוקי המדינה שם, הוכרח ללמוד בילדותו בבית הספר הנכרי, ומתוך כך ידע את השפה הרוסית על בוריה. בהגיעו עם בתו לירושלים עיה"ק, התחיל מבקר בספרייה הרוסית שהוקמה אז מחוץ לחומה, שאל שם כמה ספרי רפואה זולים על המחלות המצויות, נזלת האף, דלקת עיניים ואזניים, טחורים ונקבי שניניים, תרגמם לאידיש שפת אם, והדפיסם בעלונים, נשי ירושלים שתו את דבריו בצמא, ובכך קנה לו את הדוקטורט ואת הפרופסוריה גם יחד, וביסס לו פרנסה קטנה.

מאיריקה הגיע לירושלים יחיד מכל בית אביו ברוסיה, אשר ידעו כל ימיהם חולי ומחסור, הגאון רבי אברהם יעקב בורכוב בעמח"ס 'חבל יעקב', שהיה רב ברוסיה ועלה בשנים ההן לירושלים, היה מספר כי משפחה זו נענשה, מכיון שזקנם עסק בקבלה מעשית, בחכמת הפרצוף וכדומה לשם פרנסה, ולא היה ראוי לכך. אחד מגדולי החסידות שלח להזהירו על ענין זה, וכיון שלא שעה לדבריו נענשו הוא וכל משפחתו. גם על מאיריקה עצמו עברה כוס התרעלה. עשרה ילדים. נולדו לו בירושלים, איתרע מזלו ומתוך עיסוקיו הרפואיים, פגע

באברך ירושלמי חשוב בר אבהן ובר אוריין, והלה בצר לו הוריד דמעות עשר חמות, ומאז החלה מדת הדין פוגעת במשפחתו של הרוקח, וגם הוא עצמו נשתתקה ידו, עד ששוב לא היה מסוגל לתרגם את ספרי הרפואה הרוסיים, ולא להוציא את עלונו המדיציני. מאירקה התחיל מבין שדבר מה קרה פה, הוא פשפש במעשיו, הרבה בתעניות ובצדקה, אך ללא הועיל, הישועה לא הגיעתו. או אז החל רץ לחכמי ירושלים ואין פותר,

רק אחרי כשלוש שנים של יסורי איוב אשר פקדו אותו ואת משפחתו, רמו לו אחד מחכמי עיר הקודש את סיבת מקור צרותיו, היה זה מי שהיה אחר כך רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, אשר חם לבו בקרבו למראה צרותיו של הרוקח המדומה, מי יודע, סח לו פעם רבי חיים, אילו עיניים הורידו על ידך דמעות. רבי חיים המשיך לפרש לו, חז"ל אמרו 'שערי דמעות לא ננעלו' גם תשובה ומעשים טובים אינם מכפרים על עבירות שבין אדם לחברו עד שירצה את חברו.

מאירקה שיסוריו הספיקו להפכו לאדם רציני עד שגם הקפטן שלו הלבוש הירושלמי שהיה לובשו תמיד בתליה ולא תליה על כתפיו היה חופת בו עתה את כל גופו וחגור באבנטו כחסידיים ואנשי מעשה, שמע את דברי הרב בכפיפת ראש, ואילו רבי חיים שם ידו על כתפו ומנסה לנחמו: איתא בספרים הקדושים שבין אדם לחברו אין הקב"ה ממתין לאדם עד לאחר מותו והוא משלם על כך בעולם הזה אולי ייזכר רבי מאירקה, מנמיך רבי חיים את קולו, אם פגע פעם במישהו, אולי יהודי אשר יומו תקף עליו היזיל על ידו דמעות. ורבי חיים מסיים את דבריו בגניחה ארוכה, ויצילנו מן השעות הרעות.

כמוכה הלם נזכר הרוקח בצערן של האברך לפני כשלוש שנים, שבור ורצוף סיפר לרב כל אותו מעשה, ורבי חיים האיץ בו לילך מיד לביתו של האברך ולרצותו. כחץ מקשת רץ מאירקה לביתו של האברך, כאשר רבי חיים קורא אחריו מאירקה אמנם איחרת הרבה, אבל טוב מאוחר מלא כלום. רך לבב היה האברך, והוא סלח לו על אתר,

משל ונמשל

ענין התקשרות לצדיקים

יש יהודים אשר חושבים, למה יש לטרוח ולנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים של צדיקי אמת, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיל את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, מי זה לא ירצה להידבק בהקדוש ברוך הוא – מלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל עת ובכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד. ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם ונביא לפניהם את אשר על לבבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתנו ית' את התשועה למבקש.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

מאירקה גם הציע לאברך שיקבל ממנו סכום כספי גדול כפיצוי על הצער אשר גרם לו, (עלוניו הרפואיים ותרופותיו הכניסו למאירקה כל השנים כספים רבים) אך האברך סירב לקבלם, דבר אחד ביקש האברך ממאירקה, אנא יעלה דבר זה על הכתב, למען ידעו הדורות הבאים כמה חמור הוא צערו של יהודי, ומה גדול כוחן של עשר דמעות.

כשבועיים עברו, ומאירקה רץ שוב לבתי מחסה לביתו של רבי חיים, אך הפעם בשורה של שמחה היתה עמו, אמנם הוא איחר את המועד כפי שאמר לו הרב, אך עוד הספיק להציל דבר מה. לשמע דבריו של מאירקה, אמר לו רבי חיים. חייב אתה תודה להשי"ת, על שהדריכנו בדרך הישר כדי להוציאך מן המיצר ברגע האחרון ממש, הרב פתח מיד את מגירת שולחנו, קרע דף מתוך פנקסו, טבל את קסתו בדיו ורשם לרוקח סדר הודיה להשי"ת על חסדיו והרי פתקתו של רבי יוסף חיים זוננפלד מילה במילה

ינדור נדר לה', שילמוד מס' כריתות, ויתחיל מיד ללמוד אם אפשר לו, ואם לאו ינדור בזה"ל: הריני נודר אם יזכני הרופא הנאמן שיהא דעתי ומחשבתי צלולה, אלמוד מסכת כריתות, וגם יפריש קרבן תודה, היינו מעות שוייו של כבש או גדי, ויחלק אותן מיד לעניים בני תורה, ויאמר פרשת תודה ומשנת תודה ואיזהו מקומן ויהי רצון... ויכתוב אותו היום שנעשה לו נס, ויקבל עליו ועל זרעו בכל שנת ושנה שיעשה יו"ט באותו היום, ואסיים בכל טוב וברפואה שלמה, ויחדש ה' את נעוריו בבריאות הנפש ובבריאות הגוף אמן.

הפעם היה כנראה בידי הרוקח המדומה מרשם תרופות מקורי, מאירקה שטיינר קיבל עליו את הדין באהבה.

צ'ין אדם לחברו

הזכות הגדולה של להעביר על מידותיו

הרה"ק רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר מספר בשיחותיו: במלחמת ששת הימים אייר תשכ"ז, בשבתו במקלט הישיבה, עת האימה מרחפת בחלל, רעם הפגזים מחריש את האוזניים, כולם מצטנפים בתוך עצמם, פרקי תהלים ממלאים את האויר. לפתע קלטו אוניו שיח נכאים של אישה מסכנה שבעלה זנח אותה זה כעשר שנים, והיא נותרה עגונה שבורת לב. באותה שעה קוראת אותה אישה במר לבה: "ריבונו של עולם, אני סולחת ומוותרת לבעלי על כל הצער, הביזיונות והכאב שהסב לי במשך כל השנים שהשאר אותי לאנחות, אנא סלח נא אף אתה ריבונו של עולם לכל היושבים כאן במקלט על כל חטאיהם, כשם שאני מוחלת בלב שלם לבעלי". סיים רבי חיים ראש ישיבת מיר ואמר: אם נותרנו אנו יושבי אותו מקלט בחיים וזכינו להינצל מפגוי האויב, הרי זה בעיקר בזכותה של אותה עגונה אומללה, שהתגברה על כאבה והעבירה על מידותיה, ויתרה ומחלה לפשעי בעלה, היא שעמדה לנו בשעות צרה והיא שהכריעה את הכף לחיים.

רגישותו של ר' אריה לויץ

בכל ראש חודש היה נוהג הרה"ק רבי אריה זיע"א ללכת לבית חולים לחולי נפש, ולמסור חבילה לאחד החולים. פעם אחת נלווה אליו בנו ושאל, אבא מה הקשר המיוחד שלך לחולה זה דוקא? ענה רבי אריה: פעם

באתי לבקר בבית חולים זה וראיתי את אחד החולים שהוא מוכה וחבול, שאלתי את החולים מה קרה לך? והם הסבירו לי, שלפעמים חולה הנפש לא שולטים על עצמם ומשתוללים, והמטפלים שלהם נאלצים לתפוס אותם בכוח, ולפעמים אף מכים אותם, אולם את מי שיש לו קרובי משפחה הם לא מכים, מחשש שהמשפחה תתלונן. לחולה הזה אין קרובי משפחה, ולכן הם מכים אותו הרבה מבלי חשש. כששמעתי זאת, ניגשתי אל המטפלים ואמרתי להם שאני קרוב משפחה של אותו חולה ושיתייחסו אליו יפה. מאז אני מקפיד לבוא פעם בחודש, ולמסור חבילה לחולה הזה שהוא "קרוב שלי" ואני מתפלל לשלומי, ואכן מאותו יום האחים והצוות הרפואי החלו להתייחס אליו בכבוד.

ואהבת לרעך כמוך

בספר המצוין גם אני אודך מוכא על הרה"ק מ"שומרי אמונים" זיע"א בעל ה"חוקי חיים", שהיה נוהג לומר לחסידיו ולמקורביו שיאמרו לפני התפילה: "הריני רוצה לקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", והסביר שסתם להגיד: "הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך" זה לא תמיד אמיתי, כי אולי יש לו טענות על יהודי אחד, וצריך למחוק הטענות בלבו לגמרי, ולא לומר סתם שקר, אלא יאמר הריני "רוצה", והקב"ה יסייעהו באמת להגיע לאהוב רעהו כמוהו ממש ודפח"ח.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"א אדר

הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אולאי ב"ר יצחק זרחיה (היד"א - תקס"ו)

הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נור - תקפ"ג)

יום ראשון י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מוידיתשוב הרה"ק רבי שלמה מסאכטוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרע"ט)

הרה"ק רבי אהרן הורוץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדויקוב (תרפ"ו)

יום שני י"ג אדר

רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד (ספר חסידים - ד"א תתקע"ה)

הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטראה ב"ר מאיר (בעל מאיר נתיבים - תקפ"א)

הרה"ק רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד (תשמ"ו)

יום שלישי י"ד אדר

הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד (תר"פ)

הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב (תרפ"ט)

יום רביעי ט"ו אדר

הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי (מג"א - תמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מוויטומיר (אור המאיר - תק"ס)

הרה"ק רבי יוסף מפייטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

יום חמישי ט"ז אדר

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)

הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (בעל החת"ס - תרמ"ג)

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור - תשנ"ו)

יום שישי י"ז אדר

הרה"ק רבי אברהם מפראהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרווין - תקע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "ב"ב אב"ד אודך" רמזים יוסף חרש" על המצוות.

לעבור בפני המתפלל (א')

א) אסור לישב בתוך ארבע אמות של המתפלל, בין מלפניו, בין מן הצדדין, ובין מלאחריו. (שו"ע או"ח סימן ק"ב, סעיף א')

ב) הטעמים שאין לעבור בפני המתפלל:

1) משום ביטול כוונת המתפלל. (מגן אברהם, שם, ס"ק ו')

2) משום שהמקום אשר המתפלל עומד עליו, אדמת קודש הוא, הואיל ושכינה כנגדו, וצריך לנהוג כבוד במקום זה. (ט"ז שם, ס"ק ג')

3) שנראה כאילו חבירו מקבל עליו עול מלכות שמים, והוא אינו מקבל. (טור שם, סעיף א')

לע"נ

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי מגור זיע"א נלב"ע ט"ז אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב זיע"א נלב"ע ט"ז אדר תנצב"ה